

Beati Ephraem Testamentum

Τοῦ ὁσίου Ἐφραΐμ διαθήκη

Ἐγὼ Ἐφραΐμ ἀποθνήσκω· γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔστω πᾶσιν, ἄνδρες Ἐδεσσῶν. Διαθήκην γὰρ ὑμῖν καταλιμπάνω, σύμβολον μνημοσύνου διδαγμάτων, ἐξ ἐκείνης, ἧς μοι ὑπῆρξε, χάριτος καὶ δωρεᾶς· ὅπως ταῖς ὑπομνήσεσι τῶν λόγων μνεῖάν μου ποιῆσθε οἱ ἰδόντες καὶ οἱ γινώσκοντες. Οἴμοι, ὅτι προέφθασάν με παγίδες θανάτου! Οἴμοι, ὅτι ἐξέλιπον αἱ ὠραι τῆς ζωῆς μου καὶ ἐκολοβώθη ὁ τοῦ σώματός μου χιτών! Ἐπληρώθη τε ὁ ἰστός καὶ ὀλοτελῶς καθηρέθη. Ἐξέλιπε τὸ ἔλαιον τοῦ γηίνου λύχνου καὶ ἤγγισαν οἱ καταποντισταὶ τοῦ σκάφους, Μίσθιος γὰρ ὑπάρχων, ἐπλήρωσά μου τὸ ἔτος, καὶ πάροικος τυγχάνων, τελέσας τὸν καιρόν, ἄπειμι. Περιεκύκλωσάν με ἐπ' ἄμφω δημόται, οἱ τῆς ὀξύτητος ἔτασταί, ὑποτάξαι μου τὸν αὐχένα ἐν κλοιῷ βαρεῖ, ὡς ἀνδρὸς κακοποιοῦ. 396 Τί οὖν; Κλαύσωμαι; Ἄλλ' οὐκ ἔστιν ὁ προσέχων. Ἄναβοήσωμαι; Καὶ τίς ὁ ἐπακουόμενός μου; Οἴμοι, ἐξ ἐπιτιμίας κρίσεως προσδοκία! Ὅταν γὰρ παραστῶ ἐπὶ τοῦ φρικτοῦ βήματος τοῦ Δεσπότου καὶ ἐπιγνώσομαι ἐκεῖσε ἐκατέρωθεν περικυκλοῦντάς με τινάς, ἄρξομαι [δὲ] αἰσχύνεσθαι· αἰσχύνη γὰρ ὄντως ἐκεῖσε φρικτὴ· καὶ οὐαὶ τῷ ἐκεῖ αἰσχυνομένῳ! Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου, καὶ μὴ δῶς ἑτέρῳ τὴν κρίσιν μου· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου βήματός σου παραστήναι με καταξίωσον· ὃν γὰρ ὁ Θεὸς κρινεῖ, ἐλέους ἀξιοῦται. Ἀκηκοῶς τοῦτο φημι παρὰ σοφῶν καὶ συνετῶν Ἀποστόλων ἁγίων, ὅτι πᾶς ὁ βασιλέα ὄρων, κἂν ἡμαρτηκῶς ᾖ, ὁ τοιοῦτος οὐκ ἀποθνήσκει. Οὐαὶ δέ μοι, ἀδελφοί, τί τὸ συνεσηκός με! Κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ τῷ συντρίμματί μου. Προσῆγγισαν γὰρ τῇ φρουρᾷ οἱ ἐκσπηλεύοντές με, καὶ οἱ ἀποκαθιστῶντές με εἰς τὴν ἀπεκδεχομένην τοὺς ἀπ' αἰῶνος βροτοὺς χώραν. Ὁ μεγαλόφωνος Ὡσηὲ πάνυ καταπλήττει με· καθυβρίζων γὰρ ἐκβοᾷ καὶ λέγει μοι· πολιά 397 ἐξήνηθησε τῷ Ἐφραΐμ, καὶ οὐκ ἐνετράπη. Καὶ πάλιν· Ἐφραΐμ δάμαλις ἐξοιστρῶσα, δεδιδαγμένη ἀγαπᾶν νεῖκος. Εἰ καὶ λέγει τις, τῷ Ἐφραΐμ τῷ κατὰ Ἰωσηφ λέγειν ταῦτα τὸν προφήτην, ἀλλ' οὖν ἐγὼ οὕτως ἔχω, ὅτι, ἡνίκα τὸν θρῆνον τοῦτον ἐδίδου ὁ προφήτης, οὐ διέστησεν ἕτερον τοῦ ἑτέρου τῶν Ἐφραΐμ. Ὁ Δαυὶδ πάλιν ἐν μέρει παραινεῖ, λέγων· Ἐφραΐμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου. Οὐκ ἀλαζονεῖα δὲ φερόμενος τοῦτο φημι· οὐ μή μοι γὰρ προσεγγίση· καὶ γὰρ μάρτυς τῶν ἐμῶν λόγων Κύριος. Καὶ νῦν βούλομαι, ἀδελφοί μου, παραγγείλας παραινέσαι καὶ κραταιῶς ἐφιδρῦσασθαι, ἵνα μετὰ τὴν ἔξοδόν μου μνεῖάν μου ποιῆσθε· συνήθως ἐν ταῖς δεήσεσιν ὑμῶν. Προσελθόντες δὲ νυνὶ καμμύσατέ με, χεῖρας ὑμῶν θέντες ἐπὶ τῶν ὄρατῶν μου· ὑστέρημα γὰρ ἔστι τῆς πνοῆς ἐν ἐμοί, ἤδη μου ἐκλείποντος, καὶ τὰ κατ' ἐμὲ τέλος ἔχει, καὶ ἀληθὲς τὸ πέραμα. Τὴν γὰρ ζωὴν ὑμῶν ἐν ἐμοὶ ἀναμάθητε, καὶ τὴν ἐμαυτοῦ <ἐν> ὑμῖν. Ἡ κλίνη, ἐφ' ἧς κατεσχέθην, οὐ μὴ καταβῶ ἀπ' αὐτῆς· παρεῖμαι γὰρ πάντοθεν, καὶ οὐ δύναμαι φέρειν, καὶ αἱ ὀδύναί συνέχουσί με. Μνήμη δὲ ὑμῖν 398 πᾶσι καταλείψω ὡς ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον, ἵνα ἀόκνως ἐν παντὶ ταύτην ἐνορῶντες καὶ σπουδὴν εἰσφέροντες πᾶσαν, αἰεὶ τοιαύτην ἐξομοιούμενοι φιλοπόνως σπουδάζητε. Ἐν πάσῃ τῇ ζωῇ μου οὐ κατηρασάμην· κατὰ γὰρ τῶν ἀποστατῶν πάντων διδασκῶν καὶ ἐπιτιμῶν τὰς ὅλας ἡμέρας μου καὶ παραινῶν, οὐ κατώκνησα ἐν ταῖς τῶν Ἁγίων γνώμαις. Ἐπίστασθε γὰρ καὶ αὐτοί, ἀδελφοί, ὅτι ἐὰν ἔχη τις οἰκοδεσπότης κύνα ἀμελοῦντα τῆς ποιμνῆς ἢ καθορῶντα λύκον ἀφανίζοντα ἐν τῇ μάνδρᾳ τῶν προβάτων καὶ μὴ καθυλακτοῦντα ἢ καὶ διώκοντα αὐτόν, πάντως ὡς ἄχρηστον κροταφήσας, τοῦτον ρίπτει πόρρω τοῦ οἴκου. Τοιγαροῦν ἴστε, ἀδελφοί, ὅτιπερ σοφὸς ἀνήρ οὐδένα μισεῖ, καὶ ὁ ἄφρων οὐδένα ἀγαπᾷ· ἐὰν δὲ καὶ ἀγαπήσῃ,

τὸν ὅμοιον αὐτοῦ ἀγαπᾶ. Ὑμεῖς, ἀδελφοί, μὴ ξενισθῆτε ἐπὶ τινὰς τῶν ἀποστατησάντων ἐμοῦ τῆς τῆς ὑπακοῆς μαθήσει· καὶ γὰρ ἐν τοῖς δώδεκα Ἀποστόλοις ἦν εἷς προδότης, Ἰούδας. Γινώσκετε δὲ ὅτι ἐν ἀμπέλῳ παρὰ τὴν ἀρχὴν εἴωθε φύειν βάτος, καὶ ἄκανθαι δὲ μεταξὺ ῥόδων δρέπονται. Τὸ δέ μου τῆς πίστεως ἐρρωμένον διαβεβαιοῦμαι ὑμῖν ὡς γνησίοις καὶ ὁμοψύχοις ἀδελφοῖς, πληροφορῶν τε καὶ τὴν δι' ὄρκου πίστιν ἀμετάθετον· βούλομαι γὰρ ὑμῶν στη 399 ριχθῆναι τὴν γνώμην περὶ τῆς ἀκαταλύτου καὶ μονάρχου πίστεως τῶν πιστῶν. Καὶ ὄμνυμι ὑμῖν τὸν καταβάντα ἐν εἴδει πυρὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦ Σινᾶ· τὸν λαλήσαντα ἐπὶ τῆς ὑδροχοΐας ἀκροτόμου πέτρας· τὸ στόμα τὸ εἰρηκὸς ἐπὶ σταυροῦ εἰς ὑπόδειγμα ἡμῶν, Ἐλωΐ, Ἐλωΐ, καὶ συνεσχέθησαν πάντες νεφροὶ περάτων τῆς γῆς· τὸν ὑπὸ τοῦ προδότου ἐν Ἰουδαίᾳ πραθέντα· τὸν μαστιχθέντα ἐν μέσῳ Ἰερουσαλήμ· τὴν δόξαν τὴν ὑπὸ ἀνόμων ἐμπτυσθῆναι ἀνασχομένην, καὶ τὴν ἄφατον δύναμιν τὴν ὑπὸ χειρὸς ἀσεβοῦς ῥαπισθεῖσαν. Μὰ τὸ τριώνυμον τῆς ἀγίας δόξης πῦρ, καὶ τὴν ἀπέραντον καὶ μόνην Θεοῦ δύναμιν. Μὰ τὰς τοῦ νοεροῦ πυρὸς τρεῖς ὑποστάσεις, αἰτινές εἰσιν ὕψωμα καὶ βούλημα ἐν καὶ τὸ αὐτό. Οὐκ ἐμερίσθην κατὰ τῆς καθόλου πίστεως, οὔτε κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε ἐδίστασα κατὰ τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως. Εἰ δὲ ἐμεγά 400 λυνα ἐν τῷ νῶ μου τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα πλέον τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, μὴ φυλαχθεῖν ἐπ' ἐμοὶ οἰκτιρμὸς εὐσεβείας. Καὶ εἰ ἐσμίκρυνα τοῦ Θεοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, σκοτισθεῖν τῆς αὐτοῦ ὀράσεως. Καὶ εἰ μὴ, καθὼς ἐξ ἀρχῆς ὠμολόγουν, καὶ νῦν λέγω, παραπεμφθεῖν τῷ ἐξωτέρῳ καὶ ζοφῶδει σκότει. Καὶ εἰ ἐν ὑποκρίσει νυνὶ ταῦτα φθέγγομαι, ἐν πυρὶ γεέννης ἢ μερίς μου γενηθεῖν. Εἰ δὲ καὶ θωπεύων ὑποσπείραμι ταῦτα, μὴ με οἰκτειράτω ἐν διαγνώσει ὁ Κύριος. Μὰ τὴν ὑμῶν ζωὴν, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ οἱ μετ' ἐμοῦ ὑπομείναντες μαθηταὶ καὶ τὴν αὐτῶν ζωὴν ἀπαράλλακτον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἔξουσιν. Οὐχ ὑπῆρχε τῷ Ἐφραΐμ βαλάντιον, οὐ ῥάβδος, οὐ πήρα, οὔτε μὴν ἀργύριον ἢ χρυσίον· οὐ κτῆσιν ἑτέραν τινὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐκτησάμην· τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ Διδασκάλου ἤκουσα ἐν τοῖς θείοις Εὐαγγελίοις φήσαντος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, μηδὲν ἐπὶ γῆς κτήσησθε· οὔτε γὰρ εἶχον ἐμπαθῶς τι τῶν τοιούτων. Προσελθόντες οὖν, ὦ ἀδελφοί μου, δότε εἰς τέλος εἰρήνην καὶ ἀπολύσατέ με, διότι ἐκλείπων ἄπειμι. Μνημονεύετε δέ μου τοῦ εὐτελοῦς ἐν ταῖς εὐπροσδέκτοις ἀγίαις εὐχαῖς καὶ πάσαις δεήσεσιν· ἐν γὰρ ματαιότητι καὶ ἀμαρτίαις διήνυσα περὰ 401 σας μου τὸν βίον καὶ τὴν ζωὴν. Ἐν φόβῳ δὲ ὑμᾶς ὀρκῶ, ἄνδρες ὅσοι καὶ κάτοικοι πόλεως Ἐδεσσηνῶν, τὴν ἀπαράλλακτον ὑμῖν τοῦ ἀθανάτου Θεοῦ πίστιν, ἵνα μὴ λήθην ποιῆσθε τῶν τῆς ἐμῆς βραχύτητος παραγγελμάτων, μήτε διαπτύσητε ἐξουθενούντες τοὺς ἐμοὺς λόγους· ἐκ γὰρ θείας χάριτος ὑπῆρξάν μοι οὗτοι. Καὶ μὴ ἐάσητέ με ἐν οἴκῳ Θεοῦ τεθῆναι, ἢ ὑπὸ θυσιαστήριον. Εἴ τις δὲ τολμήσει θεῖναί με ὑπὸ θυσιαστήριον, μὴ ἴδῃ τὸ ἐπουράνιον θυσιαστήριον· οὐ γὰρ καθήκει σκώληκι σαπρίαν ἀποβάλλοντι κατατεθῆναι εἰς ναὸν καὶ ἀγίασμα Κυρίου. Ἀλλὰ μήτε εἰς ἕτερον τόπον συγχωρήσητέ με τεθῆναι τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ. Μὴ γὰρ καταξιοθεῖν ναοῦ βασιλείας οὐρανῶν, ὃς ἂν αὐθαδιάζων τοῦτο πράξῃ· οὐ γὰρ ὀνήσει δόξα ματαία ἄνδρα ἀνάρμοστον, καὶ ᾧ μὴ καθήκει. Διότι γυμνοὶ ἐτέχθημεν βροτοὶ ἅπαντες· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐγερθέντες τὴν αὐτῶν διὰ γυμνῆς ἐσομένην ἐμφάνειαν ποιησόμεθα, καὶ τῶν ἡμῖν ἐνταῦθα βεβιωμένων λόγον ὑφέξομεν, παραστάντες ἅπαντες ἐπὶ <τὸ> τοῦ Χριστοῦ κριτήριον. 402 Ἰνατί οὖν τιμὴν μοι προσάγετε τῷ ἑαυτὸν μὴ τιμήσαντι τῇ προσηγορίᾳ τῶν πράξεων; Ὅς γὰρ ἑαυτὸν μὴ τιμήσῃ δι' ἔργων ἀγαθῶν καὶ πράξεων, ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος τῷ τοιούτῳ προσφερόμενος, εἰς ἣν μὴ κέκτηται δόξαν, οὐδὲν αὐτὸν ὠφελῆσαι δύναται. Πᾶν δὲ τὸ κτιστὸν καὶ φθαρτὸν, ἀδελφοί, καθὼς ἀκούετε ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Διὸ κλαίων λέγω, καθὼς γὰρ ἀνέγνωτε, καταλύεται καὶ φθείρεται οὗτος ὁ χειροποίητος ναὸς καὶ ἐγείρεται ὁ πνευματικὸς, οὐχ ὁ σωματικὸς καὶ παρόδιος, ὁ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς φθειρόμενος, ἀλλ' ὁ αὐτὸς σωματικὸς

<καί> πνευματικός, ἄφθαρτος ἐγειρόμενος, εἰς τὸ μηκέτι αὐτὸν ὑποστρέψαι εἰς διαφθοράν, ὅταν ἠχήσασα ἢ τοῦ Χριστοῦ σάλπιγξ ἐξυπνήσῃ τοὺς ἀπ' αἰῶνος καθεύδοντας. Οὐ γὰρ διὰ τοὺς λιθίνους ναοὺς ἔσται ἡ κρίσις, οὔτε λίθους κρινεῖ ὁ Θεός, ἀλλὰ τοὺς ἐν σώματι ναοὺς, τοὺς τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν ναοὺς προσαγορευομένους περιέχοντας. Φημί δὴ, ἄνθρωπον κατὰ τὴν οἰκείαν πρᾶξιν κρινεῖ ὁ Θεός καὶ κατὰ τὸν ἐκάστου ἀγῶνα καὶ κόπον, καὶ τὸ βραβεῖον ἐπαξίως ἀποδώσει. 403 Προσέχετε, ἀδελφοί, μὴ ἄραί μου ῥάκη λειψάνου μνημοσύνου χάριν· ἔχετε γὰρ μνήμης παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ἦν λαβόντες παρ' αὐτοῦ ἐμάθετε τὴν αὐτοῦ ἀναμένειν ἐπάνοδον. Τίνος γὰρ χάριν κόπον μοι καὶ δυσβάστακτον φορτίον ἐπισωρεύετε; Μήτε καὶ εἰς διάγνωσιν ἔλθω ἐξετασμοῦ—οὐ γὰρ κρείττων εἰμί τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀνδρῶν ὁσίων—καὶ τιμωρίας δι' ὑμᾶς ὑποπέσοιμι. Καὶ κωμωδῶν τὴν ἐμὴν ἀφροσύνην ὁ Κύριος ἐρεῖ μοι· ὦ Ἐφραΐμ, εἰς σὲ πλεον ἢ εἰς ἐμὲ οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευσαν. Εἰ γὰρ ἐκ σοῦ μνημόσυνα αἴρειν βούλονται, ἴσως οὐκ ἐπίστευσαν εἰς ἃς ἔδωκα αὐτοῖς τηρήσεις τῶν ἐντολῶν· διότι ταῖς σαῖς πλεον ἢ ταῖς ἐμαῖς ἠδονται μνήμαις. Πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ παρακαλῶ ὑμᾶς, ὦ ποθινὰ σπλάγχνα, εἰ περ ἀνέχεσθε τῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας, μὴ θεῖναί με σὺν τοῖς Ἁγίοις· ἀμαρτωλὸς γὰρ εἰμι καὶ ἐλάχιστος, πτήσω τε τὴν ὑστέρησιν καὶ τὴν ἀφροσύνην μου τοῦ προσεγγίζειν αὐτοῖς· ἐὰν γὰρ καὶ προσεγγίξῃ ἢ καὶ προσομιλῇ ὕλη φρυγανώδης πυρί, ἅπαντα ἀπ' αὐτοῦ ἀναλωθήσεται καταφλεχθεῖσα. Οὐ τὴν συγκατάθεσιν δὲ αὐτῶν ἢ τὴν συνάφειαν ἀποβαλλόμενος ταῦτά φημι, ἀλλὰ τῶν ἐμῶν ἀμαρτιῶν τὸ ἄμετρον πλῆθος 404 ἐνορῶν φρίττω τε καὶ τρέμω· τοῦ γὰρ Προφήτου λέγοντος ἀκούω· ὅτι εἶπερ ὡς Νῶε καὶ Ἰὼβ καὶ Δαυὶδ, οὐ μὴ ῥύσσονται υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας· ἀδελφὸς ἀδελφὸν οὐ λυτροῦται· οὐ λυτρώσεται ἄνθρωπος ἄνθρωπον· οὐδ' ἔτι Γιεζὶ τῆς λέπρας ἀπαλλαγεῖται. Μὴ τις ὑμῶν δορυφορῶν με, εἰς ἐπίδειξιν διαπομπεύσας, περιενέγκῃ, ἀλλ' ἐπ' ὤμων ἄραντές με καὶ δρόμῳ συνοδεύσαντές μοι, κηδεύσαντες θάψετε με ὡσπερ ὄνειδος ἐξουθενημένον, διότι ἐν ὀδύναις διήλθον αἰ τῆς ζωῆς μου ἡμέραι. Μηδέ τις ὑμῶν ἐγκωμιάσῃ με καὶ ἐπαιnéσῃ, ἀδελφοί· εἰμί γὰρ ἐνώπιον Κυρίου εὐτελής καὶ τοῖς ἔργοις μου τεθριαμβευμένος. Τρέμω τε λίαν, ὅτι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῶν ἀπαρρησιάστων τυγχάνω. Τίς γὰρ ὑμῶν δείξει τὰ ἐμὰ ὀφειλήματα, καὶ μὴ ἅπαντες ἐμπτύσητε τῇ ἐμῇ ἀπαιδευσίᾳ; Καὶ τίς κοινωνία κακία πρὸς ἀρετήν; Ἡ τί ἀμαρτωλῶ προσεγγίζειν δικαίω; Τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Ἐὰν γὰρ αἴσθησθε τῆς 405 τῶν πράξεών μου ὁσμῆς, ἅπαντες ἂν ἀποφύγητε καταλείψαντες ἄταφον, τὸν βόρβορον τῶν ἀμαρτιῶν μου μὴ φέροντες. Ὅς ἂν διαθῇ μοι κοσμικὸν στολισμόν, ἀπορριφθεῖ εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Εἰ δὲ καὶ τις με συμρνήσῃ, τούτου ἢ μερὶς εἰς τὴν φλεγομένην κάμινον καὶ εἰς τὸ τῆς γεέννης πῦρ ἔσται. Ἄλλ' ἐν τῷ χιτῶνί μου καὶ ἐν τῷ περιβολαίῳ θέτε με, καὶ ἐν οἷς τὸ καθ' ἡμέραν. Οὐ γὰρ ἀρμόζει καλλωπισμὸς ἀμαρτωλῶ, σκώληκί τε καὶ σαπρίας μεστῶ. Οὔτε ἠδύνει, οὔτε κατακοσμεῖ, ἢ τῶν ζώντων δόξα τοὺς ἐν τῇ γῆ ἀμαρτωλοῦς. Εἰμί δὲ ἀμαρτωλός, καθὼς ἔφην. Μηδεὶς οὖν με μακαρίσῃ· τῷ γὰρ Θεῷ ἔγνωσται πᾶσα μου ἢ πρᾶξις καὶ πᾶσαι αἰ πονηρίαι, ἃς ἔδρασα. Μεμόλυσμαι ταῖς ἀνομίαις μου, καὶ ἀπέρριμμαί ταῖς ἀμαρτίαις μου. Ποῖον γὰρ ἀδίκημα οὐ κεῖται ἐν ἐμοί; Ὅτι πᾶσαι αἰ ἀνομίαι καὶ ἀδικίαι ἐπιμελῶς ἔγκειται ἐν τῷ θνητῷ μου σώματι. Πάλιν ἅπαντες ὅσοι τάξιν πατέρων ἔχετε, τέκνων τε καὶ ἀδελφῶν καὶ μαθητῶν, ἄνδρες οἱ τὴν Ἐδεσσῶν οἰκοῦντες, φέρετε ὑμῶν τὰ τῆς δικαιοσύνης καρπώματα, ὅ τι ἕκαστος προέθεσθε μετ' ἐμοῦ θεῖναι εἰς ἄληστον μνήμην ὑμῶν, ὅπως 406 αὐτὸς ἐγὼ τιμὴν τούτοις ὀνομάσας, πολυτελές τι σκεῦος ἐν αὐτοῖς ὠνησάμενος, ἀξίους ἐργάτας μισθώσωμαι τῆς ὑμῶν ἐγκάρπου προαιρέσεως· φημί δὲ πτωχοὺς καὶ ὀρφανούς, χήρας τε καὶ ἐνδεεῖς καὶ ἀστέγους, γυμνοὺς τε καὶ λιμώττοντας καὶ πάντας τοὺς καταπονουμένους, ὡς τέλειον ὑμῶν τὸ μνημόσυνον γενέσθαι τῆς σωτηρίας ἐν τῇ τῶν ζώντων χώρα. Ὑμῖν

τε γὰρ ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν, καὶ ἐν ἐμοὶ λογισθεῖη, συμβουλίας ἔνεκεν, ἐκούσιος μισθός· ἄλλος γὰρ μισθὸς ὁ δι' ἔργων, καὶ ἕτερος ὁ διὰ λόγων γενόμενος. Μείζων δέ, ἀδελφοί, ὁ διδούς τοῦ λαμβάνοντος, καθὼς καὶ ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἠκηκόειτε. Καθὼς τε ἕκαστος ὑμῶν τῇ προθέσει ἠθέλησεν, οὕτω καὶ πληρώσατε. Ἀπέχω τε ὑμῶν τὴν χάριν, καὶ περισσεύω. Καὶ ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἀδελφοί, ἵνα διαδοθῇ πάντα τοῖς πτωχοῖς· ὑπερπερισεύομαι γὰρ τῆς ἀγάπης ὑμῶν, ὅτι παντὶ σθένει ἐτιμήσατέ με. Καὶ εἰ καὶ ἐγὼ ἀνάξιος τυγχάνω, ἀλλ' οὖν γε ὁ τιμηθεὶς αὐτὸς ὑμῖν ἀποδῶ τὸν πλεονάζοντα μισθόν. Καὶ ὄν τρόπον ἠκούσατε ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Διδασκάλου στόματος φάσκοντος, ὁ δεχόμενος προφήτην, μισθὸν προφήτου λήψεται, αὐτὸς ὁ Χριστὸς προσδέξεται τὴν 407 τελείαν ὑμῶν κάρπωσιν, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐποιήσατέ μοι ταύτην τὴν τιμὴν. Καὶ προσδεχθεῖη ὑμῶν ἡ θυσία, ὡς <ἡ> τοῦ δικαίου Νῶε, καὶ ὡς ἡ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀβραάμ. Καὶ εὐλογημένη ὑμῶν ἡ πόλις Ἔδεσσα καὶ μήτηρ, ἣτις καὶ ἀποφαντικῶς ἠυλόγηται ἐκ στόματος Κυρίου, διὰ τῶν αὐτοῦ μαθητῶν, ἡμετέρων δὲ Ἀποστόλων. Ὀπηνίκα ἀποστείλας Αὐγαρος, ὁ ταύτην ἀνεγείρας βασιλεύς, ἠξίου δεξιῶσθαι τὸν ἐν τῇ ἐπιδημίᾳ ἀναφανέντα Σωτῆρα τῶν ὄλων καὶ Δεσπότην Χριστόν, λέγων· ἤκουσα πάντα τὰ ὑπὸ σοῦ διαπραττόμενα, καὶ ὅσα πέπονθας ὑπὸ τῶν ἀθετούντων σε Ἰουδαίων. Ἐλθὲ τοιγαροῦν ἐνταῦθα, καὶ οἴκησον μετ' ἐμοῦ. Ἔχω ἐμαυτῶ μικρὰν ταύτην τὴν πόλιν, ἣτις στοιχήσει σοὶ τε καὶ ἐμοί. Καὶ θαυμάσας ὁ Κύριος τὴν πίστιν αὐτοῦ, πέμψας δι' Ἀγγέλων αἰωνίων ἠυλόγησε τὴν πόλιν, ἐδράσας αὐτῆς τὰ θεμέλια. Ἐκείνη οὖν ἡ εὐλογία, ἀυλισθεῖσα ἐν αὐτῇ, κατασκηνώσει ἄχρις οὗ ἀποκαλυφθῇ ὁ Ἅγιος ἐξ οὐρανοῦ, Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ἐκ Θεοῦ. 408 Μὴ τις οὖν ὑμῶν, ἐκλείψας τῆς προθέσεως, ἀπελεύσεται ἄκαρπος· ὅς γὰρ προέθετό τι εἰσενέγκαι, καὶ τοῦτο ἀποστερήσει, τὸν τοῦ ἀδίκου Ἀνανίου θάνατον ἀπενέγκηται, ὅστις ἐβουλήθη μὲν πειράσαι τὸ πανάγιον τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα, τοὺς δὲ Ἀποστόλους λαθεῖν· καὶ ἠλέγχθη πεσὼν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἀνὴρ τις τῶν αὐτόθι ἐστώτων, ἔνδοξος πάνυ, ραπισθεὶς ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου, παραχρῆμα ἔπεσε πρὸς τὴν κλίνην, καὶ ἀνακράζων διύλαττεν. Ὁ δὲ πρὸς αὐτόν· ἄνθρωπε, τί διαπέπρακταί σοι; Καὶ τῇ κελεύσει τοῦ λόγου, εὐθέως διαναστὰς ἔφη· προθέμενος ἡμῖν πολυτελές τι ἱμάτιον ἐνέγκας μετὰ σοῦ καταθέσθαι· ὡς δὲ κατέκρινας ἡμᾶς μηδὲν πλέον ἐνταφιάσαι σοι, ἀνεβαλλόμενην τοῦτο ἐν τῇ διανοίᾳ μου, λέγων· εἰ ὅλως ἐν τοιούτοις οὐ κατατίθεται, τίς χρεῖα καὶ τὴν ἐμφάνειαν αὐτοῦ ποιήσασθαι; Εἰ δὲ πένησι δοθῆναί τι προστάττοι, ἐτέρων χρημάτων εὐποροῦντες, διδοάμεν τοῖς ἐνδεέσιν, ὅσα ἂν ἡ χρεῖα ἀπαιτήσῃ. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν ὁ μακάριος· ὕπαγε, καὶ πλήρου σου τὴν πρόθεσιν. Καὶ 409 ἐπευξάμενος αὐτῶ, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας, ὑγιῆ κατέστησε τοῦ ἀκαθάρτου πνεύματος. Καὶ πάλιν εἶπε· παραγγέλλω, μὴ τις κηρίον μοι ἀνάψῃ ἐν τῇ ἐξόδῳ μου, ἵνα μὴ οὗτος καταδαπανηθεῖ τῶ αἰωνίῳ πυρί. Τί γὰρ ὠφελήσει δόξα φθαρτοῦ πυρὸς ἄνδρα, ὅς ἐκ τοῦ ἰδίου πυρὸς καταφλεχθήσεται; Ὅταν γὰρ φανῇ τὸ φοβερώτατον ἐκεῖνο πῦρ, ἐν αὐτῶ ὁ ἔνοχος αὐτοῦ καταναλωθήσεται. Ἀρκετὸν τοιγαροῦν ἔστω μοι τὸ ἐμαυτοῦ ἄλγος, καὶ μὴ καὶ ἕτερον παρ' ὑμῶν μοι ἐπεισαγέσθω. Κλαύσατε δέ με, ἀδελφοί, ὅτι ἐξέλιπον ἐν ὀδύνῃ αἱ ἡμέραι μου· καὶ παγίδα ἦν οὐ προεθέμην, ἐν αὐτῇ περιέχομαι. Ἦκει τε ὁ ἑταστής μου, καὶ βρόχοις σφοδροῖς με διαθέμενοι ἀπάγουσιν ἠπειγμένως οἱ παραλήπτορες, καὶ καθέλκουσί με εἰς γῆν βροτῶν, καὶ χώραν, ἣν οὐκ ἔγνω. Παρακαλῶ σε, Σῶτερ, ὁ πλάσας με, μὴ ἐκθλίβων ταλανίσῃς, καὶ συντρίβων μὴ με κατακίσης. Ἐὰν γὰρ ἀξίως τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἐτάσης με, περιστοιχίσηται ἡ κατάπτωσις ἐμέ· καὶ γὰρ ἐπὶ μνησθῶ τῶν ἔργων μου τούτων, ἀφόρητός μοι φόβος ἐπιπεσῶν συντρίβει με, καὶ φρίκη μοί τις ἐνίσταται δεινὴ, τὴν προσδοκίαν τῶν ἀμοιβῶν ἐν τῶ αἰῶνι ἐκείνῳ προορωμένῳ· τρόμῳ τε συνείλημμαι, καὶ οὐ δύ 410

ναμαι φέρειν· καὶ προδήλως οἱ ὀδόντες μου κροτοῦσί μοι τὴν ἐκεῖθεν ἀλγυνομένην φρίκην. Μῆτε μὴν ἀρώμασί με ἐνταφιάσητε, παρακαλῶ· οὐ γὰρ ἄφρονι συμφέρει τιμή, ἀλλὰ οὔτε δόξα ἀδόξω. Οὔτε δὲ ἕτερον κάπνισμα εὐωδίας, σαπρία καὶ γῆς κονία ὑπάρχοντι· ἀλλὰ δότε ἀτμίδα καπνισμοῦ εὐωδίας ἐν οἴκῳ Θεοῦ, κάμοι ταῖς προσευχαῖς συνοδεύσατε μᾶλλον. Μὴ τὰ μὲν ἀρώματα ἐμοί, ἀλλὰ τῷ Θεῷ δότε· ἐμὲ δὲ ὀλολυγμοῖς κηδεύσατε τὸν ἐν ὀδύναϊς πεφυρμένον, καὶ ἀντὶ ὁσμῆς ἠδίστης καὶ ἀρωμάτων ταῖς δεήσεσιν ὑμῶν συναγωνίσασθε, παρακαλῶ, μεμνημένοι μου διαπαντὸς ἐν αὐταῖς. Τί γὰρ ὠφελήσει ἐν ὁσμῇ νεκρὸν ἀναισθητοῦντα; Καπνίσατε δὲ ὑμῶν τὰ θυμιάματα ἐν οἴκῳ Θεοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον αὐτοῦ, ἐπειδὴ κατοικεῖ καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. Τί δὲ ἐνείλεεις σῶμα φθαρτὸν περιφανῆ καὶ ἕξαλλον στολὴν, ἥπερ αὐτῷ καθέξει οὐδέν; Ἀλλὰ κατάλιπε τὸ γήϊνον σῶμα τῇ αὐτοῦ μητρὶ, ἐπειδὴ καὶ ἐκ ταύτης ἄπνουν ἐλήφθη αὐτὸ καὶ οὐ συνέπεται αὐτῷ δόξα ματαία· ἀνδρὶ δὲ ἐνδόξω καθήκει πλοῦτος, τῷ δὲ πτωχῷ ἀρμόττει ταπεινώσις· καὶ τοῖς μὲν εὐγενέσι πρέπει 411 βασιλεῖον, τοῖς δὲ ἐλαχίστοις ἡ τοῦ στρατοῦ προσηγορία, προσαγορευομένη παραμυθίας χάριν. Μηδὲ ἐν τοῖς μνήμασιν ὑμῶν μέ που κατάθετε· οὐ γὰρ μὴ ἐξαγοράσονται με ἐκ τῶν αἰχμαλωτιστῶν μου αἱ τῶν μνημάτων ὑποθήκαι. Λόγον δὲ ἔχω μετὰ τοῦ Θεοῦ μου ἀύλισθηναί με σὺν τοῖς ξένοις, ἐπεὶ περ εἰμὶ παρεπίδημος, καθάπερ ἐκεῖνοι. Σὺν αὐτοῖς οὖν ἀναπαύσατέ με, ὅτι πᾶσα σάρξ, ἀδελφοί μου, τῇ μετόχῳ κολλᾶται, καὶ πᾶς ἀνθρώπων τῷ ὁμοίῳ χαίρει. Ἐν τῷ κοιμητηρίῳ, φημί δὴ ἔνθα κατάκεινται οἱ συντετριμμένοι τῇ καρδίᾳ, ἐκεῖ με κατάθεσθε, ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ τοῦ Θεοῦ Υἱὸς ἀνεγεῖραι καὶ ἀναπαῦσαι αὐτούς, μετ' αὐτῶν με ἰάσηται. Ἴδε, Κύριε, τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν ἰκεσίαν μου, καὶ σπλαγχνίσθητι ἐπ' ἐμοί, δέομαί σου. Καταξίωσον, μονογενὲς Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ κατ' ἀξίαν τῶν βεβιωμένων ἀνταποδώσης μοι· ἐὰν γὰρ ἀνομίας παρατηρήσης, τίς ὑποστήσεται; Καὶ εἰ κατὰ τὴν μεγαλωσύνην σου ἀποδώς ἡμῖν, τίς ἐλέους ἀξιωθήσεται ἐν τῇ κρίσει σου; 412 Πᾶν γὰρ στόμα φραγήσεται, καὶ ὑπόδικος γενήσεται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. Οὐ τὴν χάριν δὲ ἀθετῶν, προσφέρω ταῦτα· τὰ γὰρ γεγραμμένα λαλῶ, μακρόθυμε Χριστέ. Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου, ἐὰν εἰς τὸ ἐκφλέγον πῦρ ἀποπεμφθῶ; Ποίησον τοίνυν συνήθως ἐπ' ἐμὲ τοὺς οἰκτιρμούς σου, καὶ γνωσθήσεται ἐν αὐτῷ ἡ χάρις τῆς μακροθυμίας σου. Εἰ δὲ καὶ κρίσιν ποιήσης τῆς γῆς ἀπάσης, καθὼς καὶ ἡ χάρις σου δηλοῖ, οὐ μὴ σωθῇ εἷς ἀπὸ χιλίων, καὶ ἀπὸ μυριάδων οὐ λυτρωθήσονται δύο. Τί οὖν ἀδημονῶν λαλήσω ὁ ταπεινὸς Ἐφραΐμ οὕτω πληροφοροῦντα τὴν ἐπίκρισιν μὴ γίνεσθαι βροτῶν, ἀλλ' ἐξ ἴσου εἰσὶν ἄδικοι καὶ ἁμαρτωλοὶ τοῖς δικαίοις καὶ εὐθέσι καὶ ἀληθινοῖς, οἳ τε ταπεινοὶ καὶ ἀγαθοὶ τοῖς πονηροῖς καὶ ἀσεβέσιν; Οὐχ οἷόν τε ἐξισοῦσθαι ταῦτα οὕτω· τὸ γὰρ φῶς ἀναλίσκει τὸ σκότος. Πῶς γὰρ δίκαιόν ἐστι τὸν δίκαιον Ἄβελ τῷ ἀδελφοκτόνῳ καὶ ἀδίκῳ Κάϊν ἐξισοῦσθαι; Ἡ πῶς ῥᾶον γενέσθαι τοῦτο, κατοικῆσαι δικαίους καὶ ἀνόμους ἐπὶ τὸ αὐτό; Κεκραγότες γὰρ φωνὰς δώσουσι. Δέομαί σου, Σωτήρ, οὐχ ἵνα ἰσώσης ἁμαρτωλοὺς δικαίοις· σὲ παρακαλῶ, ὡς 413 τῆς ἀγαθότητος Υἱέ· ἀλλ' ὅπως τοὺς οἰκτιρμούς σου καταξιώσης ἐφαπλώσαι ἡμῖν, ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐπὶ τοὺς μετόχους μου. Ὁ πρῶτος οὖν μοι εἰρήσθω λόγος· λέξω γὰρ καὶ οὐκ ἀποστήσομαι τοῦ τοιούτου, ὅτι ἐὰν μὴ τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐκτείνης ἡμῖν, οὐδεὶς ὄψεται ζωὴν· εἷς γὰρ μαρτυρεῖται μόνος Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς ἐκ πάντων ἐν σώματι βροτῶν. Οὐκ ἐπειδὴ δὲ ἁμαρτωλὸς εἰμι, ταῦτα λέγω· σύννηθες γὰρ τῇ Γραφῇ τὰ νῦν μοι εἰρημένα ἄρδην βοᾶν. Παῦσαι, Ἐφραΐμ, ὁ παραλήπτωρ Ἄγγελός μοι λέγει σοφιζόμενος· οὐ γὰρ ὠφελήσουσί σε οἱ συνεχεῖς σου στεναγμοί, ἐπειδὴ μὴ ἐκμειλίσσονται δώροις οἱ ἐπὶ σὲ ἀποσταλέντες ὀξεῖς παραλήπτορες. Καὶ ἐμβριθῶς ἀποκριθεὶς ἔφη μοι· τὸ στόμα σου φράττε· οὐ γὰρ συμμετοχοὶ σου ἀπολομένων τυγχάνουσι τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει. Ὁ δὲ ἁμαρτωλὸς οἶεται τοὺς πάντας αὐτῷ ὁμοίους ὑπάρχειν· καὶ ὡς τυφλώττων, ἐμφερεῖς ἑαυτῷ. Προσεγγίσατε οὖν, ἀδελφοί

μου, καὶ διατείναντες καταστήσατέ με. Τὸ πνεῦμα μου ἐκλέλοιπε κραταιῶς, καὶ προσευχαῖς ὑμῶν προσφοράς συνήθως ὑπὲρ τῆς ἐμῆ βραχύτητος ποιεῖν καταξιώσατε. Καὶ ἡνίκα ποιήσω τριακοστήν, ποιήσατέ μου τὴ 414 μνήμην· εὐεργετοῦνται γὰρ οἱ θνητοὶ ἐν προσφοραῖς ἀναμνήσεως περὶ τῶν ζώντων ἀγίων. Ὅρατε δὲ καὶ ὑπόδειγμα ἐκ τῶν μερικῶν τοῦ Θεοῦ κτισμάτων, οἶονεὶ τὸ γέννημα τῆς ἀμπέλου, ἢ ὄμφαξ ἐν ἀγρῷ καὶ ὁ ἐκπεπιεσμένος οἶνος ἐν τοῖς ἀγγείοις. Ὅταν ἐπακμάσῃ οὖν ὁ βότρυς ἐν τῇ ἀμπέλῳ, τότε ἐκστὰς σαλευθήσεται ὁ ἐν οἴκῳ ἀκίνητος ἐξελάσων οἶνος. Παραπλησίως μοι νοεῖται καὶ τὸ ἐπὶ κρομμύου· τὸ γὰρ ἔμφυτον ἐν τῷ ἀγρῷ, τῷ αὐτῷ ἀπλοῖ καιρῷ χλωρὸν βλαστόν, καὶ τὸ ξηρὸν ἐν τῷ οἴκῳ βλαστάνει φορὰν. Εἰ οὖν τῶν κτισμάτων γεννήματα ἀλλήλοις οὕτω συναίσθονται, πῶς γε μᾶλλον οἱ νεκροὶ ἐν ταῖς μνήμας τῶν προσφορῶν αἰσθονται; Καὶ ἐὰν δῶς μοι λόγον συνετόν, ὅτι ταῦτα τῇ φύσει τῶν κτισμάτων ἔπεται, γνώσεις σαυτὸν εἶναι ἀπαρχὴν τινα τῶν τοῦ Θεοῦ κτισμάτων. Καὶ εἰ μὴ πληροφορεῖ τὰ ὑποδείγματα, ἐὰν γὰρ μὴ μαρτυρίαν σοι παραγάγῃ, ἀνεξικάκως ἀκροῶ τὰ γεγραμμένα, καὶ εἶπερ βούλει, συνέσει δέξαι τὰ λεγόμενα. Ὁ θεράπων τοῦ Θεοῦ Μωυσῆς τὸν Ῥουβὴμ ἐν εὐλογίαις ἕως τρίτης γενεᾶς εὐλόγησεν. Εἰ οὖν οἱ θνητοὶ οὐ λυτρῶνται, τίνοι τῷ λόγῳ εὐλογεῖ τὸν Ῥουβὴμ ἕως 415 τρίτης γενεᾶς ὁ Μωυσῆς; Καὶ μὴν, <εἰ> ἀναστάσεως μνήμα οὐκ ἔστιν, ἄκουε τί βοᾷ ὁ Ἀπόστολος· εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Οἱ γὰρ τοῦ νόμου, ἐπὶ προσδοκίᾳ ἀναστάσεως ἐν μυστηρίῳ συγκεκλεισμένοι, κατεῖχοντο εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλύπτεσθαι. Ὅτι εἰ προσφοραῖς λατρείων περιεκάθαιρον οἱ ἐν νόμῳ ἱερεῖς καὶ τοὺς ἐν ἀνομίαις ἐν πολέμῳ τετρωμένους-μεμιασμένους γὰρ πράξεων πλήρεις, ἐτύχχανον ὀφειλέται τῶν ὀπωσοῦν γεγραμμένων- πόσω δὲ μᾶλλον οἱ ἱερεῖς διαθήκης νέας Χριστοῦ περιελεῖν δυνηθῶσιν εἰκότως ὀφειλήματα τῶν παροδευόντων ἐν ἀγίαις προσφοραῖς καὶ εὐχαῖς γλωσσῶν αὐτῶν; Ἐρχομένων δὲ ὑμῶν εἰς τὴν μνήμην μου, ὁράτε, ἀδελφοί, μὴ τις ἀμάρτη εἰς τὰ ἅγια. Ἀλλὰ προσεχῶς καὶ ἐπεικῶς καὶ ταπεινοφρόνως, ὁσίως τε καὶ ἀγνῶς ἀγρυπνήσατε. Οὐχ ὅτι βαρυτέρας κατακρίσεως ἠξίωται ἢ τῆς εὐολίσθου σαρκὸς ἀμαρτία παρὰ τὰ σύμφυτα αὐτῆς· εἰσὶ γὰρ ἕτερα ἀμαρτήματα, ἅτινα πλειόνως βε 416 βυθισμένα, τῶν ἀνομιῶν πλείονα τυγχάνουσιν. Ἐλεεινὸν ὦπταί μοι τοῦτο, μήπως ἀντὶ μνήμης, ἀταξιῶν ἕνεκα ὑμῶν, λόγον τῷ Θεῷ μου παράσχοιμι. Ἴσως γὰρ ἐν τῇ κρίσει λέξει μοι τοῦτο· ὅτιπερ σὺ εἶ τούτων αἴτιος πάντων, Ἐφραΐμ, ἅτε δὴ συνάξας τοιούτους ἀσελγεῖς. Γέγραπται γάρ· πόρνοισ δὲ καὶ μοιχοῦς κρινεῖ ὁ Θεός. Καὶ τί εἶπωμεν ἐν τούτῳ, ἀγαπητοί μου; Ὁ πρῶην εἶπον, φόβῳ συνεχόμενος, καὶ νῦν λέξω, ὅτι, ὃν ὁ Θεὸς κρινεῖ, ἀνέσεως ἀξιοῦται. Καθὼς μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ, οὕτω σχολὴ μελέτης κακῶν διαχυθεῖσα συναναφλέγει ὅλον τὸ σῶμα. Καὶ ὡσπερ ὁ ἐκ τοῦ σιδήρου γενόμενος ἰὸς ἀναλίσκει αὐτόν, οὕτω καὶ ἡ ἐξ ἀνθρώπων τικτομένη ἀμαρτία ἀντιστρατεύεται τοῖς σεμνοῖς αὐτῶν μέλεσι καὶ τρόποις, καὶ τικτομένη καταναλίσκει, χαρακτηρίζουσα τοὺς τὴν αὐτῆς ἀποπληροῦντας ὁδόν. Ὅς δὲ μὴ ποιήσει αὐτῆς τὸ θέλημα, καθάπερ μονήμερος παρόδιος μείνας ἐν τινὶ καταλύματι ἄπεισιν. Οὕτω βραχὺν χρόνον μείνας παρ' αὐτῷ, οἰχήσεται φυγῇ· 417 παροδεύει γὰρ τὸ θνητὸν τοῦτο σῶμα, καὶ ἐνδύεται τὸ ἀθάνατον καὶ οὐράνιον. Καὶ ὅταν τῆς φθορᾶς γεύσῃται τὴν πείραν, τότε ἐνεργῶς ἀναστήσεται ἄφθαρτος, πάσης φθορᾶς καθαρεύων. Ἴδου δὴ, καὶ ὁ φαιδρότατος τῆς Ἐκκλησίας αὐλὸς προαναφωνεῖ τὰς ἀλγεινὰς ἡμῶν φωνὰς ταύτας, ἢ καὶ καθιδρύει λέγων· σπεῖρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ἀλλὰ γὰρ δεῦτε λοιπόν, ἐμοὶ μαθηταί, εὐλογητοὶ ἐν ἰσχύϊ Ποιμένος ἀγαθοῦ καὶ Διδασκάλου θείου, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅσπερ ὑπάρχει Θεὸς ἐκ Θεοῦ. Καὶ εἰ μὴ τυγχάνω ἐγὼ ὡς Νῶε, ὑμεῖς προσελθόντες εὐλογηθῆτε ὡς Σὴμ καὶ Ἰαφὴτ. Εἰ δὲ καὶ ὡς Μελχισεδὲκ οὐχ ὑπάρχω, εὐλογηθῆτε καὶ γένεσθε <ὑμεῖς> ὡς

Ἄβραάμ. Καὶ εἰ ὡς Ἰσαὰκ οὐκ εἰμί, ὑμεῖς εὐλογηθῆτε ὡς Ἰακώβ. Εἰ δὲ καὶ ὡς Μωυσῆς οὐχ ὑπάρχω, ἔσεσθε ὑμεῖς ὡς τοῦ Ναυῆ Ἰησοῦς. Καὶ εἰ μὴ τυγχάνω ὡς 418 Ἥλιας, δέξασθε ὑμεῖς δισσὸν τὸ πνεῦμα ὡς ὁ Ἐλισσαῖος αἰτούμενος. Ἄρξομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς [ὑπὲρ ὑμῶν] εὐλογεῖν, τοὺς ἐμοὺς μαθητάς. Ἄββᾶ, ἀνὴρ θαυμαστός, Χριστὸς μεγαλύνει τὸ μνημόσυνόν σου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ γενέσθω τὸ πρόσωπόν σου παραπλήσιον ἀγγέλου δόξης Θεοῦ, καὶ ὁμοιωθῆς τῷ μεγάλῳ Μωυσῆ, ὅπως πάντες οἱ θεωροῦντές σε συνώσιν ὅτι δοῦλος εἶ ἐπὶ κλητος Θεοῦ. Καὶ σύ, Ἄβραάμ, ὅτι ἐλθὼν ἐκολλήθης μοι, εἰσακούσαι σου ὁ Θεὸς τοῦ Ἄβραάμ ἐν προσευχαῖς καὶ δεήσεσι, καὶ πρὶν ἀνοίξῃς τὸ στόμα σου, πληρώσῃ αὐτὸ σοφίας καὶ συνέσεως, καθὼς που φησὶν ὁ Προφήτης· ἀνοίξον τὸ στόμα σου, καὶ πληρώσω αὐτό. Συμεῶν, εἰσακούσαι σου ὁ Θεός, ὅταν δέῃ αὐτὸν ἐν προσευχαῖς, καὶ εἰς τὴν ἄνω πόλιν εἰσέλθοις. Πληρωθεὶς αὐτῆς ἢ ἐκκλησία, ὡς ποτήριον κεράσματος λαῶν ἀπαιτούντων εἰς τὸ σῶζεσθαι. Ἐλθέτωσαν νύμφαι εἰς τὴν θέαν σου καὶ ἐγκεκλεισμένοι εἰς τὴν σὴν διδασκαλίαν· ὧν αἱ μὲν νύμφαι μητέρες τυγχάνουσιν, αἱ <δὲ> ἀποκεκλεισμένοι, ὅσοι ἐν ζυγῷ τοῦ Ἐναντίου συνείχοντο· ἐλθὼν δὲ ὁ Χριστὸς ταύ 419 τας ἠλευθέρωσεν. Ἀκούσονται ἐκ σοῦ παραβολὰς συνέσεως, καὶ λάβοιεν διὰ σοῦ διδασκαλίαν ζωῆς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Καρπώσονται τὴν παρὰ σοῦ σωτηρίαν ψυχῶν, καὶ ὡς σοφὸς ἰατρὸς ἐν παρεμβολῇ χρηζόντων. Οὕτως ἐν τῇ κτίσει διαδράμοι σου ἡ ἀκοή. Μάρας, ἀνὴρ Γαλιλαῖος, πρᾶος καὶ εὐθύς, ταπεινός τε καὶ ὀρθός· πρᾶος οὐ φύσει, ἀλλὰ τρόπῳ ἐκουσίῳ· ὃς ἐν ἐλπίδι Θεοῦ ἀθλήσας, συνηγωνίσω μοι ἐν τοῖς παθήμασί μου. Αὐτὸς τοίνυν ὁ Θεὸς δῶν μετὰ ὀσίων τὸν μισθόν σου· ὃν λήψῃ μετὰ πάντων Ἁγίων. Ζηνόβιος, ἀνὴρ γιζαραῖος, ὃ ἐρμηνεύεται κυνηγικός, ἀνὴρ ἐκτικός, ἐξισχύων πολεμιστής. Γενέσθω ὁ λόγος σου ὡς πῦρ, καὶ ἀναλώσῃ ἀνόμων πλήθη· καὶ ὡς φλόξ διοδεύουσα δρυμόν, οὕτως ἐκλείξῃ αὐτοὺς ἡ μαθησία σου, καὶ σοφισθείης πάσης γνώσεως Θεοῦ. Καὶ ὡς ὁ Δαυὶδ ἀνεδείχθη λαμπρός, τὸν ἀλάστορα Γολιάθ νικήσας, οὕτως ἐκστήσας νικήσεις τὰς τῶν πεπλανημένων ψυχάς. Ἐνδύσῃ τε πανοπλίαν 420 Ἁγίων καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίου καὶ ἰδρυσμὸν Ἀποστόλων ἁγίων· ἧτις πανοπλία τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον τυγχάνει, καὶ [ἡ] περικεφαλαία ὁ ἰδρυσμὸς αὐτοῦ. Ὁ τοῦ Θεοῦ δὲ στύλος ἔστω συνοδοιπόρος σου· ὁ Δεσπότης καὶ ἡ βοήθεια αὐτοῦ, ἧτις οὐδαμῶς ἔν τινι ἠσθένησέ ποτε. Παυλονᾶ, κεκατηραμένη ἐκ γυναικῶν ἢ μήτηρ σου. Οὐαὶ τὴν σὲ τεκοῦσαν κοιλίαν, ὅτι πασῶν αἰρέσεων ἐγένου μέτοχος καὶ πειρατῶν θύραν βαδίζεις· ἔργα γὰρ ἔστι παντὸς μόχθου σου. Γυμνωθεὶς ἀπερρίφης, ὡς Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, προδότης γενόμενος καὶ ἐκ πάντων καταισχυνθεὶς τῶν ἐπιτηδευμάτων σου. Στύλος γὰρ ἐδράσματος, τοῦτον ὃν κατέλιπες, τέρας δείξει φρικῶδες ἐν τῷ σώματί σου· αὐτὸς ὁ βαστάζων τὸν οὐρανόν, καὶ ἐν ᾧ περ ἴδρυται ἡ τῆς ἀπάσης κτίσεως φύσις· ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις ἐν αὐτῷ καθίδρυται, ἢ θάλασσά τε καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Πέποιθάς τε ἐπὶ κάλαμον τεθλασμένον, καταλιπὼν τὴν τοῦ σταυροῦ βακτηρίαν, ἧτις ἐνισχύει τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ πάντων ἰᾶται πάθος ψυχῶν τε καὶ σωμάτων. 421 Ἀρουάδ, ἀνὴρ ἀφηνιώδης, ὃς ἐβουλήθη ἀφανίσει συνάξεων συστήματα τῶν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν, ὑπὸ τοῦ παναγίου συνηθροισμένα Πνεύματος. Ἐν τοῖς ὑπ' οὐρανὸν ἐξαλειφθεῖν τὸ μνημόσυνόν σου καὶ μὴ εὐρεθεῖν ἐν βίβλῳ ζώντων, ὅτι κατέλιπες ζωῆς οἶνον, τὸ τοῦ Χριστοῦ αἷμα, καὶ ἄρτον οὐράνιον, τὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα, καὶ ἔφαγες θυσιῶν βρώσιν μιαρῶν, ἔπιές τε ἁμαρτιῶν τρυγίαν, χολὴν θολεράν. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ τοῦ Πατρὸς Υἱός, εἰς ὃν ἐδυσφήμησε τὸ στόμα σου τὸ δυσσεβές, ἔτασμάς διῖκνουμένῳ, ἐκζητήσῃ ἀπὸ σοῦ τὴν εἰς αὐτὸν ἀθέτησιν, καὶ ἐκ πασῶν ὁμοῦ τῶν αἰρέσεων· Ἀρειανῶν, φημί, καὶ Μανιχαίων, Καθαρῶν τε, φημί, καὶ Ὀφιτῶν καὶ Μαρκιωνιστῶν, Εὐνομιανῶν τε καὶ Εὐχιτῶν καὶ Καυχιτῶν, Παυλιανῶν τε καὶ 422 Οὐαλεντινῶν καὶ Οὐϊταλιανῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων Βορβοριανῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἀθεμίτων πασῶν, οἵτινες λατρεύουσι ξύλοις τε καὶ λίθοις, τῷ τε ἡλίῳ

καὶ τῆ σελήνη· οἱ οἰωνισταὶ καὶ οἱ ἀστρονόμοι, οἵτινες διεμερίσθησαν διχονόως κατὰ τῆς ἀγίας δόξης τῆς ἀχράντου Τριάδος, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εὐλογητὸς ὁ ἐκλεκτὸς ὁ ἐκλεξάμενος τὴν καθολικὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν ἀγίαν ἀμνάδα, ἣν λύκος ὁ λυμεὼν ταύτην οὐ συνέτριψε, καὶ τὴν ἄσπιλον περιστεράν, ἣν οὐ κατέλαβε διώξας τοῦ ἐκθλίψαι κακεντρεχῆς θηρευτῆς ἰέραξ. Ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ Κυρίου τρυγῶδες, καὶ πίνονται αὐτὸ πάντες οἱ ἀποστάται τοῦ Χριστοῦ, οἱ μερισταὶ τῆς ἀγίας καὶ μονάρχου Τριάδος· ὁ καὶ οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροί, τὸ τῶν Ἰουδαίων γένος, πίνοντες ἐξήμεσαν καὶ ἀπηνῶς ἐξώρμησαν κατὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ οὐδὲν θαυμαστόν· λυσοφόρος γὰρ κύων, ὅταν κρατηθῆ 423 ὑπὸ τῆς μανίας, τὸν ἴδιον καταδάκνει δεσπότην. Τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ Ἰουδαῖοι πεποιήκασιν, καὶ ἔτι πάσχουσι· λυττῶντες γὰρ τὸν ἴδιον βλασφημοῦσι Δεσπότην. Ἡμεῖς μὲν δοξάσωμεν τὸν ὑπερυψωθέντα Θεὸν τῶν ἀπάντων, ᾧ προσεγγίσει ἀδυνατοῦσιν οἱ τῶν ἀποστατῶν ἀπόγονοι. Εἰ γὰρ αὐτοῖς ὑπῆρξε μέθοδος τῆς ἐπινοίας τοῦ ἀναβῆναι εἰς οὐρανὸν ἀμαρτωλοῦς, πάντως ἂν διχονοήσαντες κάκεϊ μερισμὸν ἐνέβαλον, ἐν οἴκῳ εὐσεβείας, ἐπ' οὐρανίων σκηνῶν, ὃν τρόπον ἐν καιρῷ ἀρχαίῳ ἐπεχείρησαν οἱ πρόγονοι τούτων, ἐπὶ τῆς πυργοποιΐας, διὰ σπουδῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ποιεῖσθαι τὴν ἀνάβασιν, καὶ ὠθισθέντες πεπτῶκασιν ἀπὸ τῆς χάριτος, διαπορηθέντες, διακενῆς τε ἀνομήσαντες, ἐπειδὴ ἀσυνάπτῳ μερισμῷ διηρέθησαν αὐτῶν αἱ γλῶσσαι. Εἰ ὡσεὶ νῦν τοὺς τοῦτο ἐπιχειρήσαντας τοιαύτη τις ἀκατάσχετος ἔλαβε συμφορά, θελήσαντας ἀναβῆναι εἰς χωρίον ἐπουρανίων καὶ ἐγρηγορότων διαγωγῆς. τό τε ἀνταπόδομα αὐτῶν οὕτως ἐναργῶς εἰς κεφαλὰς ἔστειχε, πόσω μᾶλλον κατακρίτου τιμωρίας καταξιωθήσονται, ἀδελφοί, οἱ μερισμὸν ἀποστασίας δόξαντες 424 διασπείρει ἐν καρδίᾳ βροτῶν, κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Ἐμῶν τοίνυν διδαγμάτων ἀγάγετε σχολήν, ὡς ἐμοὶ μαθηταί, καὶ τῆς καθόλου μὴ ἐκστῆτε πίστεως, ἣν καὶ αὐτὸς ἐκ παίδων καταλαβὼν ἀκλινῆ ἐφύλαξα, μηδὲ παραρρυῆτε ἀπ' αὐτῆς ἐν τινὶ δισταγμῷ. Εἴ τις δὲ δισταγμῷ εἴσιν ἢ παραρρυεῖ, <καὶ> μερισθῆ κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ἔμπρους καὶ ζῶν εἰς τὸν ἄδην καταβίβασθῆ, συμμετόχος εἶη τῆς κατάρας <καὶ> κληρονόμος Κάϊν, στένων <τε> ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τρέμων ἔσται. Καὶ ὅς ἂν τοῦ Πατρὸς τὸν Υἱὸν σμικρύνῃ, ἄταφος καὶ αὐτὸς εἰς τὴν γῆν κατέλθῃ. Εἴ τις δὲ διχονόως διατεθῆ κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὁ τοιοῦτος ἐν τῇ κρίσει μὴ τύχη ἐλέους. Καὶ εἴ τις ἐπαρθεῖ κατὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, λεπριάση παραπλησίως τῷ ἄφρονι Γιεζί. Ὅστις καταλείψῃ τῆς συνέσεως τὴν ὀρθὴν πίστιν, συσχεθεῖ τῷ τῆς ἀνομίας σχοινίσματι τοῦ προδότου Ἰούδα. Ἦν γὰρ ἐγὼ πίστιν παρέλαβον, ἐξ Ἀποστόλων 425 ἀγίων ταύτην ἔμαθον· αὐτοὶ τε αὐτὴν λαβόντες παρὰ Θεοῦ, πάσῃ τῇ κτίσει διεκίρυσαν. Ἀνυπόστατος δὲ καὶ ἀδιάφευκτος ἀνομία ἢ εἰς τὸν Θεὸν βλασφημία· ἥς δὲ τὸ δέλεαρ φεύγετε ἐναργῶς, ᾧ μαθηταί μου· εἰς γὰρ τὸν τῶν ὄλων Θεὸν τὴν ἀποστασίαν κηρύσσει ὁ δυσφήμως ἐπαιρόμενος καὶ τὸν θεμέλιον τοῦ λόγου παρασαλεύει τῆς πίστεως· ὄγκῳ δὲ βαρεῖ φερόμενοι ἀνανεύειν οὐ δυνάμεθα, ὑπὸ τῆς ἐπωδύνου δουλαγωγούμενοι σαρκός. Μὴ οὖν προσθῶμεν ἑαυτοῖς ἀμαρτίας ἐπὶ ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν. Προσδοκίαν δὲ ἔχω μὲν ἐλπίδος ἐν ταύτῃ καὶ παραμύθιον ἀγάπης ἐνώπιον Κυρίου, ὅτιπερ οὐδαμῶς ἐλοιδόρησα ἐν πάσῃ τῇ ζωῇ μου τὸν Κύριον, καὶ λόγος ἄφρων οὐ προῆλθε τῶν χειλέων μου. Τοὺς γὰρ μισοῦντάς σε, Κύριε, τέλειον ἐμίσησα μῖσος, καὶ τοὺς ἐχθρούς σου εἰσάπαξ ἐβδελυξάμην. Ἐμῶν λόγων, ἀδελφοί, μνήμην θέσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπειδήπερ ἐμοὶ οὗτοι ἐκ Θεοῦ ὑπῆρξαν, καὶ ἔργον εἰς Θεὸν τοῦτο <τὸ> γεώργιον ὑπαρξάτω, ἀγρυπνεῖν ἀνελλιπῶς, ψάλλειν τε καὶ νηστεύειν καὶ πιστεύειν ἀγαπῶντας, ἐλπίζειν τε καὶ περιμένειν τὸν τῶν ἀπάντων Δεσπότην καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Χριστόν, ἔχειν τε 426 πρὸς τούτοις ἠνωμένως καὶ τὴν τῶν ξένων ἐπιμελῶς

ὑποδοχὴν, ὁ γὰρ ὑποδεχόμενος ξένον, ὀλοτελῶς τὸν Θεὸν ὑποδέχεται· καὶ μὴ τις ξένον εἶπη τὸν τοιοῦτον, ὁ δὲ καθ' εἷς μᾶλλον οἰκεῖον μέλος· καὶ γίνεσθε περὶ τὴν πίστιν μάλιστα ἀσφαλεῖς, φυλαττόμενοι ἀπὸ τῶν δι' ἐναντίας, φημί δὴ τῶν τῆς ἀμαρτίας ἐργατῶν, καὶ ματαιολόγων τε καὶ φρεναπατῶν. Ὅπερ ἐμέλησε καὶ τῷ Ἀποστόλῳ διδάξαι· τοῦτο γὰρ οὐ κατώκνησεν οὕτως εἰπεῖν· ἵστε γινώσκοντες ὅτι μετὰ τὴν ἀφίξίν μου, ἐλεύσονται εἰς ὑμᾶς λύκοι βαρεῖς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. Καὶ ἐτέρωθι λέγει· οἵτινες εἰσελεύσονται ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ὑπάρχοντες αὐτοὶ λύκοι ἄρπαγες. Τὰ μὲν ῥήματα γλυκέα ἔχοντες, τὴν δὲ καρδίαν μεστήν χολῆς καὶ πικρίας. Καὶ ἐσθῆτα μὲν κατηφῆ περικείμενοι, μαθηταὶ δὲ ὑπάρχοντες τοῦ ἀπ' ἀρχῆς βασκαίνοντος ἡμᾶς Διαβόλου· διὸ δὴ καὶ τῶν ἐκείνου τυγχάνουσι ζιζανίων σπορά. 427 Πᾶση τοίνυν σπουδῇ φυλαττόμενοι, φεύγετε τὴν τούτων συνάφειαν. Σαφές τε ὑμῖν δίδωμι ὑπόδειγμα τοῦτο, ἀγαπητοί· ὅτι παγανεύων ἀνὴρ, ἐὰν ἐσθηκῶς εὔρεθῆ ἐν τόπῳ βασιλικῷ, κἂν μηδὲν τῶν ἀτόπων φωραθείη πράξας, ἀλλὰ γοῦν ὡς τολμητῆς καθυβρισθήσεται, ταῖς διαγνώσεσιν ὑπαχθεῖς, τὴν κατὰ νόμον μεθοδευθῆ φάσιν, ὡς ξένος ὑπάρχων τοῦ τοιοῦτου τόπου. Μὴ οὖν καθεσθῆτε μετὰ συνεδρίου ματαιότητος αὐτῶν, καὶ μὴ ἰχνηλατήσητε τρίβον διανοίας αὐτῶν. Οὐ διαφέρει γὰρ δαίμονι συνοικῆσαι, ἢ μετὰ ἀποστάτου ἀνδρὸς παρανόμου· ἐφορκιζόμενος γὰρ ὁ δαίμων, ὑποσταλεῖς φεύζεται, μὴ ἰσχύων μεῖναι ἐνθα Χριστὸς κατ' αὐτοῦ ὀνομάζεται. Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε, ἔξωθεν τῷ τοῦ Χριστοῦ σώματι ὑπάρχων, εἰ καὶ ἔνδοθεν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ τυγχάνεις, τέλειος ἄνθρωπος ὑπάρχεις Χριστοῦ· ἐπεὶ ὁ μὴ εἰληφῶς ἀνὴρ βάπτισμα, ἔοικεν οἴκῳ τινὶ ἡτοιμασμένῳ βασιλεῖ, ὃν καὶ οὐδαμοῦ ὤκησε βασιλεύς. Καὶ εἰ ὀρκεῖς δὲ τὸν ἄνομον καὶ ἄπιστον, διπλασίως χρήσεται ὁ τοιοῦτος τῆς αὐτοῦ κακίας, οὐχ ὑποχωρήσει δὲ 428 τῆς ἑαυτοῦ μανίας. Ὁφελον δὲ μᾶλλον δαίμονας ὀρκίζειν μιαρούς, καὶ μὴ πείθειν τοὺς τῆς ἀνομίας υἱούς. Οἱ μὲν γὰρ δαίμονες εἶπον, ὁμολογοῦντες τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ τῆς ἀποστασίας κήρυκες Ἰουδαῖοι ἐμφιλονεϊκῶς ἔχουσι μὴ εἶναι αὐτὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὄρα τὸ δυσκάρτεκτον αὐτῶν ἦθος τὸ πικρόν. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστασίας αὐτῶν ἐκβοᾷ καὶ λέγει· τί ἡμῖν καὶ σοί, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Καὶ αὐτοὶ ἀρνοῦνται διηνεκῶς. Εἰ δυνατόν ἰτέας φυτὸν ἐν τόπῳ ἀύχμηρῷ ἀναβλαστῆσαι, δυνατόν καὶ ἀποστάτην μαθητευθῆναι ποτε· διανοίας γὰρ ἐπλημένης ταπεινωθήσεται τὰ φρονήματα, καθὼς τῷ προφήτῃ δοκεῖ Ἡσαΐα διακηρύττοντι ὅτι πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς πεδίον. Εἰ οὖν ἰτέα ἐν τραχώδει τόπῳ ἀναβλαστάνει ποτέ, καὶ ὁ προφητικὸς λόγος βεβαιωθήσεται, καὶ ἡμῖν τὰ πλείονα τούτων συμβήσεται, καὶ προσελεύσονται πειραταὶ καὶ ἄνομοι μαθεῖν ἀλήθειαν. Ὡς δὲ κόραξ λευκὸς γενέσθαι ποτὲ οὐ δύναται, οὐδὲ οὔτοι λευκανθήσονται, ἢ ὁ κακὸς ἀγαθὸς γενήσεται· ἔσται δὲ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ χειμῶνος, 429 κατενεχθείσης χιόνος, φαίνει ἀναφανῆναι τὸν κόρακα λευκὸν πρὸς ὀλίγον, ζοφώδη τυγχάνοντα· ὀρμήσας δὲ ἐπὶ τὴν πτῆσιν, καὶ τὸ πᾶν τῆς χιόνος ἀποτιναξάμενος, τὴν ἀρχαίαν χροᾶν τοῖς ὀρώσιν ἀπέδειξε. Παραπλησίως τε οὕτω καὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ τυγχάνουσιν· ἠνίκα γὰρ πρὸς βραχὺ καταφυγόντες δεῖξωσι μετανοίας προσκαίρους καρπούς, τοὺς τῆς μελλούσης κρίσεως πτοηθέντες λόγους, ἀστήρικτοι διαμείναντες ἐπὶ τῷ τῆς αὐτῶν κατανύξεως καιρῷ, καὶ βραχείας ὥρας διελεύσεως, τὸ πᾶν λήθη παραδόντες, εἰς τὸν ἀρχαῖον τῆς κακίας οὕτω κατασύρονται τόπον. Ἀκούσατέ μου, μαθηταί, τῶν ἐμῶν διδαγμάτων, καὶ ἔσεσθέ μου αἰεὶ μνημονεύοντες. Μήτε διαποστήτε τῆς ἀληθινῆς ὁδοῦ καὶ μὴ ἐκκλίνετε τῶν ἐμῶν παραδόσεων. Ὅταν δὲ πολέμους ἀκούσητε καὶ ταραχὰς ἐν τῇ κτίσει, γινώσκετε ἐπὶ θύραις πάρεσσι τὸ τέλος· καὶ τὴν ἐλπίδα βεβαίως ὑμῶν κατάσχετε· γέγραπται γὰρ ἅπαντα γενέσθαι τὰ ἐν τῇ Γραφῇ εἰρημένα. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· ἴωτα

ἐν ἡ κεραία μία τοῦ νόμου παρελθεῖν οὐ δύναται, καθὼς ὁ Διδάσκαλος ἡμῶν ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ, καὶ εἶπεν. Ἴστε δὲ αὐτὸν ἀληθεύοντα, καὶ οὐ ποτε ψευδόμενον. Ὡς 430 οὖν ἔχοντες παραστῆναι τῷ ἀπαραλλάκτῳ τῆς δικαιοκρισίας Κριτῆ, σπουδάσωμεν ἑαυτοὺς τελείους δι' ἔργων ἀγαθῶν ἐν ὑπομονῇ καταστῆσαι. Ταῦτα δὲ τοῦ Ἁγίου μετὰ δακρύων νουθετοῦντος καὶ ἐντελλομένου, καὶ τοῦ πλήθους τῆς πόλεως ἀπάσης περιεστῶτος αὐτῷ καὶ κλαίοντος, γυνή τις, ὀνόματι Λαμπροτάτη, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Ἀριστείδου, διαστήσασα τὸν ὄχλον τῶν τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπε· τὸν Θεόν σου, ὄνπερ ἀπὸ νεότητος καὶ μέχρι γήρωσ ἠγάπησας, ἐπίτρεψον τῇ δούλῃ σου γλωσσόκομον λιτόν, ὡσπερ ὥρκισας ἡμᾶς ἐντειλάμενος μὴ ποιῆσαι, ποιῆσαί με, καὶ ἐν αὐτῷ καταθέσθαι τὸ τίμιόν σου λείψανον. Ὁ δὲ ἀποδεξάμενος αὐτῆς τὸ θερμὸν τῆς προθέσεως, ἔφη πρὸς αὐτήν· γύναι, ὕπαγε, ποιήσον καθὰ προέθου· καὶ ἐτέρας δὲ βουλομένας τοῦτο ποιεῖν μὴ κωλύσης. Ἀπὸ δὲ μαρμάρου μὴ ποιήσης μοι τὴν θέσιν, οὐ γὰρ ὠφεληθήσεται δόξα ματαία. Ἐντολήν δὲ ταύτην βραχυτάτην ἐντέλλομαι, ἦντινα θέλησον φυλάξαι· μὴ καθεσθῆναι σε τὸ σύνολον δίφρω, οὐδὲ γὰρ ὅσιον ἢ θεμιτὸν ἀνδρὶ κλίνειν 431 πρὸς κλοιοὺς αὐχένα καὶ περιφέρειν δορυφόρως τὴν ὀλεθροφόρον ἡμῶν καὶ θανάτου πρόξενον· ἐπειδὴ τὸν Χριστόν, οὐπερ εἰς προσκύνησιν ἔρχη, αὐτὸν περιζευγνύεις ὑπὸ ζυγόν. Ἡ οὐκ ἀνέγνωσ καὶ ἤκουσας ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλή ἐστὶν ὁ Χριστός; Καὶ τοὺς σταθμοὺς δὲ ὅταν παραδιδῶς, μνήμην ἔχε τῆς ἀναστάσεως, καὶ πράξεων ἀνταπόδοσιν γινομένην ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐν ᾧ γὰρ τις μετρήσει μέτρω, ἐν αὐτῷ ἀντιμετρηθήσεται αὐτῷ. Ἴσως δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἤκουσας λέγοντος· ὅτι ἕκαστον κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν κρινῶ ὑμᾶς, οἶκος Ἰσραὴλ· ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος. Τότε ὤμοσεν ἡ κόρη ἐπὶ τοῦ ἐστῶτος λαοῦ, λέγουσα· μὰ τὸν Θεόν, ὃν ἀκλινῶς ἐλάτρευσας ἀπὸ νεότητός σου μέχρι γήρωσ. Ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ μὴ ἐπιβῶ δίφρω, καὶ οὐ μὴ ζευχθῆ ἔτι ἄνθρωπος ἐν σκεύει μου· εἰ δὲ καὶ ψεύσομαι, ἐλθέτω ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ῥομφαία παραλύσεως ἐπὶ τὴν νεότητά μου, καὶ ἐν τῷ αἰωνίῳ πυρὶ μετὰ τῶν ἀνόμων κληρωθήσεται. Καὶ εἰ τὰς ἐντολάς σου παραβῶ, μὴ ἀποδεχθῆναι, ἀλλὰ δειγματισθῆναι ἐνώπιον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. 432 Ὁ δὲ μακάριος ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτήν· ὦ τέκνον, πρὶν με ἐκλείπειν, εὐλογῆσω σε, κατὰ τὴν πρόθεσίν σου. Μὴ ἐκλείποι ἐκ τοῦ σπέρματός σου διδασκαλία ὁσίων ἄχρις αἰώνων. Ὅταν ἔλθῃ ὁ Χριστὸς ἀλλάξαι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, αὐτὸς ποιήσει ἔγγραφον τὸ μνημόσυνόν σου ἐν βίβλῳ ζώντων, ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ τοὺς ἁγίους στεφανοῦσα στέμμασιν ἀχράντοις, ἐν τῇ κλήσει βραβευέτω σοι. Ὅτι τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ ἡ δόξα, καὶ τῷ Υἱῷ ἡ προσκύνησις, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ἡ μεγαλοπρέπεια, πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ταῦτα καὶ πλείονα τούτων εἰπὼν, ἀπέδωκε τὴν ψυχὴν καὶ ἐτελειώθη ὁ μακάριος ἐν Κυρίῳ, ἐν πολιτείᾳ ἀγαθῇ. Καὶ γέγονεν αὐτοῦ τῷ σώματι ὡς προέταξε τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς· εἰς δόξαν Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. Ἀμήν.